

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра теоретичної та прикладної системотехніки

Робоча програма навчальної дисципліни

Реєстрація прав інтелектуальної власності

рівень вищої освіти доктор філософії

галузь знань 12 «Інформаційні технології»

спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»

освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії, 122 «Комп'ютерні науки»

вид дисципліни обов'язкова

факультет комп'ютерних наук

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою факультету комп'ютерних наук

“29” серпня 2019 року, протокол №9

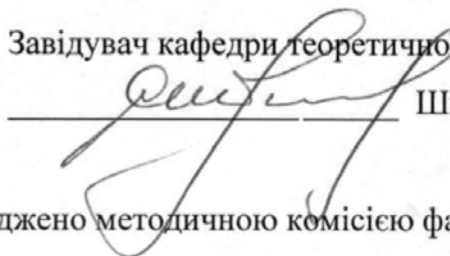
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доктор технічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та прикладної системотехніки **Шматков Сергій Ігорович**.

Програму схвалено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної системотехніки

Протокол від “19” червня 2019 року № 14

Завідувач кафедри теоретичної та прикладної системотехніки

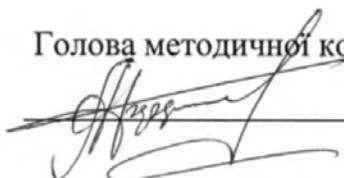

Шматков С. І.

Програму погоджено методичною комісією факультету комп'ютерних наук

Протокол від “ 20 ” червня 2019 року № 9

Голова методичної комісії факультету комп'ютерних наук

Бердніков А.Г.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Реєстрація прав інтелектуальної власності» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії на третьому рівні вищої освіти спеціальності 122 Комп'ютерні науки.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у аспірантів компетенцій в предметній області інтелектуальної власності, правил оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності, формування навичок для активної наукової роботи в умовах загального безперервного технічного прогресу і інформатизації суспільства.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- отримання теоретичних і практичних знань і умінь в області патентного і авторського права.
- формування умінь і навичок оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності.
- формування умінь і навичок самостійного проведення, аналізу і оформлення результатів патентно-інформаційного пошуку, їх використання в науково-технічній діяльності.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (вечірня) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
20 год.	20 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	10 год.
Самостійна робота	
60 год.	60 год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Аспіранти повинні досягти таких результатів навчання.

Знати:

- основну нормативну базу, що регулює стосунки в області захисту інтелектуальної власності;
- правила оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- права і обов'язки авторів і власників об'єктів інтелектуальної власності і способи захисту їх прав;

- завдання і порядок проведення науково-технічної експертизи і патентно-інформаційного пошуку;
- вимоги стандартів до форми, змісту і порядку оформлення матеріалів за результатами наукової і науково-технічної діяльності.

Вміти:

- складати заявки на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- проводити патентно-інформаційний пошук і використовувати результати його проведення в науковій діяльності;
- визначати факти межі порушень прав інтелектуальної власності;
- оформляти матеріали по результатам наукової і науково-технічної діяльності.

Володіти:

- методиками пошуку інформації в сучасних інформаційних ресурсах;
- навичками оформлення результатів наукової і науково-технічної діяльності;
- навичками складання і оформлення заявок на реєстрацію права інтелектуальної власності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Інтелектуальна власність в Україні.

Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Зміст права інтелектуальної власності. Поняття немайнових та майнових прав інтелектуальної власності. Виникнення прав інтелектуальної власності. Обмеження майнових прав інтелектуальної власності. Поняття та класифікація об'єктів права інтелектуальної власності. Характеристика первинних та вторинних суб'єктів права інтелектуальної власності. Інші суб'єкти відносин права інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право.

Поняття й ознаки об'єкта авторського права. Первинні та похідні суб'єкти авторського права. Виникнення авторських прав у творця твору. Зміст та види авторських прав. Поняття та випадки вільного використання творів (з оплатою винагороди та безоплатного). Строк дії авторського права. Підстави для обмеження строку охорони майнового права автора. Перехід творів у суспільне надбання. Розпорядження майновими авторськими правами. Передання та перехід майнових авторських прав. Поняття та зміст авторського договору.

Тема 3. Суміжні права.

Різновиди суміжних прав. Сфера дії суміжних прав в Україні. Виникнення суміжних прав. Строк дії суміжних прав. Вільне використання об'єктів суміжних прав. Використання фонограм або відеограм, опублікованих із комерційною метою. Особисті немайнові та майнові права виконавця, виробника фонограми або відеограми, організацій мовлення. Розпорядження майновими правами.

Тема 4. Об'єкти та суб'єкти патентного права.

Оформлення патентних прав Поняття винаходу. Умови патентоздатності винаходу. Корисна модель як об'єкт українського патентного права. Специфіка охорони корисних моделей. Поняття промислового зразка. Поняття засобів індивідуалізації товарів і послуг Суб'єкти патентного права. Патентне відомство. Апеляційна палата. Представники у справах інтелектуальної власності (патентні повірені). Оформлення патентних прав. Особливості патентного права в Україні на секретний винахід і секретну корисну модель.

Тема 5. Реєстрація та захист прав інтелектуальної власності.

Порушення прав інтелектуальної власності. Порушення, що дають підстави для судового захисту. Неправомірне використання об'єктів права інтелектуальної власності. Втрата права на захист порушених прав інтелектуальної власності. Порядок і основні форми захисту прав інтелектуальної власності. Цивільно-правові засоби захисту прав. Адміністративна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Накладення штрафу на порушника прав інтелектуальної власності. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Тема 6. Розпорядження правами інтелектуальної власності.

Майнові і не майнові права, передання і перехід майнових прав інтелектуальної власності. Правові підстави розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Недоговірні і договірні способи розпорядження правами інтелектуальної власності. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Особливості розпорядження майновими правами на окремі об'єкти інтелектуальної власності. Поняття ліцензії та ліцензійного договору. Державна реєстрація передачі прав та ліцензійних договорів на об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 7. Наукова та науково-технічна експертиза.

Призначення та порядок проведення експертизи. Суб'єкти та об'єкти наукової та науково-технічної експертизи. Форми і види наукової та науково-технічної експертизи. Права та обов'язки суб'єктів наукової та науково-технічної експертизи. Державне управління у сфері наукової та науково-технічної експертизи.

Тема 8. Методика оформлення результатів наукової та науково-технічної діяльності. Наукометрія.

Оформлення результатів НДР. ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». Дисертація і автореферат дисертації. Структура і правила оформлення. Звіт про науково-дослідну роботу. Структура і правила оформлення. Наукометричні показники. Наукометричні бази даних і рейтинги. Web of Science. Scopus. Наукометричні показники в роботі аспіранта.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Денна (заочна, вечірня) форма				
	Усього	у тому числі			
Л		п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Інтелектуальна власність в Україні.	8	2			6
Тема 2. Авторське право.	10	2	1		7
Тема 3. Суміжні права.	10	2	1		7
Тема 4. Об'єкти та суб'єкти патентного права.	12	4	2		6
Тема 5 Реєстрація та захист прав інтелектуальної власності.	18	4	2		12
Тема 6. Розпорядження правами інтелектуальної власності	9	2	1		6
Тема 7. Наукова та науково-технічна експертиза.	11	2	1		8
Тема 8. Методика оформлення результатів наукової та науково-технічної діяльності.	12	2	2		8
Усього годин	90	20	10		60

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз видів об'єктів авторського права	1
2	Аналіз видів об'єктів суміжного права	1
3	Аналіз видів об'єктів патентного права	2
4	Складання опису та заявки на реєстрацію права інтелектуальної власності за тематикою дисертаційної роботи.	2
5	Складання договору на передачу прав інтелектуальної власності.	1
6	Положення про перевірку наукових, навчально-методичних,	1

	кваліфікаційних та навчальних робіт на наявність академічного плагіату	
7	Порядок оформлення результатів наукової роботи	2
	Разом	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Чинне законодавство України щодо інтелектуальної власності. Норми міжнародного права	6
2	Історично-правові аспекти розвитку авторського права в Україні	7
3	Проблематика виникнення і здійснення суміжних прав. Діяльність організацій, що управляють майновими правами авторів на колективній основі	7
4	Оформлення прав на об'єкти патентування	7
5	Вибір способу захисту прав інтелектуальної власності. Відповідальність за правопорушення в сфері інтелектуальної власності	8
6	Поняття та порядок реєстрації комп'ютерної програми. Інститут комерційної таємниці в правовій системі України	9
7	Державне управління у сфері наукової та науково-технічної експертизи	8
8	Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності	8
	Разом	60

6. Індивідуальні завдання (не має)

7. Методи контролю

Контроль засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом:

- звітування про самостійну роботу на практичних заняттях.

Аспіранти, які не виконали всі види робіт, що включені до навчального плану, до заліку не допускаються.

8. Схема нарахування балів

Підсумковий контроль в формі заліку без виконання залікової роботи

Звітування про самостійну роботу								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
12	12	12	12	13	13	13	13	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	Зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. – КМУ, 1 червня 2016 р.
2. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. / І. О. Мікульонок – 3-є вид. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 242 с.
3. Кузнецов Ю. М. Патентознавство та авторське право / Ю.М. Кузнецов. – Кондор, 2009. – 446 с
4. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності / І. І. Дахно – Центр навчальної літератури. 2006. – 278 с.
5. Законодавство України в сфері інтелектуальної власності:
  - а) документи загального визначення**
    - Конституція України (ст. 41, 54): прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв.1996 р.
    - Цивільний кодекс України. – Кн. четверта «Право інтелектуальної власності» – ст.418-508, ст.1107-1114). – 16.01.2003.
  - б) авторське право (твори літератури, науки та мистецтва, комп'ютерні програми, бази даних)**
    - Закон України «Про [авторське право та суміжних правах](#)». – 02.11.2000.
    - Закон України «Про розповсюдження екземплярів аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» – 26.04.2000.– Нов.редакція 10.07.2003.
    - Постанова Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію авторського права та договорів, що відносяться до права автора на винахід» – №1756. – 27.12.2000.
    - Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (рояліті) за використання об'єктів авторського права та суміжних прав». – №72. – 18.01.2003.
  - в) патентне право (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, топографії інтегральних мікросхем, сорти рослин, породи тварин)**
    - Закон України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі». – 12.07.2000.
    - Закон України «Про охорону прав на промислові зразки». – 1.07.1994.
    - Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем». – 5.11.1997.
  - г) право на комерційні позначення (комерційні найменування, знаки для товарів та послуг, зазначення походження товарів)**
    - Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». – 1.07.1994.
    - Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів». – 29.01.2000.
    - Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». – 15.05.2003.
  - д) право на науково-технічну інформацію (наукові відкриття, раціоналізаторські пропозиції, науково-технічна інформація, нерозкрита інформація)**
    - Указ Президента України «Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні». – 18.09.1992 (з 1994 року діє тільки в частині раціоналізаторських пропозицій).
    - Закон України «Про науково-технічну інформацію». – 1.07.1993.
    - Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції». – 1.01.1997.
    - Закон України «Про інформацію». – 2.10.1992.
    - Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах». – 5.07.1994.
    - Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу». – 10.02.1995.

ж) міжнародні договори, учасницею яких є Україна

- Всемирная конвенция об авторском праве (06.09.1952), 23.12.1993.
  - Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений (24.07.1971), 31.05.1995.
  - Конвенция об охране интересов производителей фонограмм от незаконного воспроизведения их фонограмм (29.10.1971), 15.06.1999.
  - Парижская конвенция об охране промышленной собственности (20.03.1883), 25.12.1991.
  - Договор о патентном праве (1.06.2000), 22.11.2002.
  - Договор о патентной кооперации (19.06.1970), 25.12.1991.
  - Мадридское Соглашение о международной регистрации знаков (14.04.1891), 25.12.1991.
  - Договор о законах относительно товарных знаков (27.10.1994), 13.10.1995.
  - Ницкое соглашение о Международной классификации товаров и услуг для регистрации знаков (15.06.1957), 01.06.2000.
  - Протокол к Мадридскому соглашению о международной регистрации знаков (28.06.1989), 29.12.2000.
6. Правила составления, подачи и проведения экспертизы заявки на регистрацию квалифицированного указания происхождения товара и/или права на использование зарегистрированного квалифицированного указания происхождения товара. Утв. приказом МОН України от 17.08.01 N 598, зарег. в Минюсте 31.08.01 N 772/5963 с учетом изменений, внесенных приказами от 14.11.03 N 0002700-85, от 29.06.05 N 386.
  7. Наказ Міністерства освіти і науки України № 22 від 22.01.2001 р. «Правила складання і подання заявки на винахід та заявки корисну модель».
  8. Наказ Міністерства освіти і науки України № 110 від 18.02.2002 р. «Правила складання і подання заявки на промисловий зразок». 18.02.02 N 110
  9. Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (Ніццька класифікація). – Дев'ята редакція. Друге, змінене, видання. – У 2-х ч. – Київ, 2008.
  10. Міжнародна патентна класифікація. – Дев'ята редакція (2009). Базовий рівень. – Т.1 – Т.9: . – Київ, 2009.
  11. Міжнародна класифікація промислових зразків (Локарнська класифікація). – Дев'ята редакція. – У 2-х ч. – Київ, 2008.
  12. Патентна документація України: Посібник. Держ. департамент інтелект. власності, ДП «Укр. ін-т пром. Власності»; [С.Д. Куса]. – 2-е вид., допов. – Київ, 2007. – 176 с.
  13. Складання та подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг (практичний посібник): [уклад.: О.Д. Левічева, С.Т. Кривоший]. – Київ, 2005. – 36с

Допоміжна література

1. Гришаев С.П. Интеллектуальная собственность: учебное пособие. – М.: ЮРИСТЪ, 2003. – 238 с.
2. Колесников А.П. Пособие по работе с официальными патентными бюллетенями / А.П. Колесников. – М.: ПАТЕНТ, 2006. – 4-е изд., испр. и доп. – 126 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Журнал "Інтелектуальна власність" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intelvlas.com.ua/>.
2. Офіційний сайт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності». – Режим доступу : <https://ukrpatent.org/uk>.
3. Офіційний сайт «Всесвітньої організації інтелектуальної власності» (WIPO). – Режим доступу : <https://www.wipo.int/portal/ru/> .

